

Kaip Aleksandras Puškinas mokėsi Licėjuje

Kalbant apie žinomus žmones- rašytojus, dailininkus, mokslininkus visada būna įdomu, kokie jie buvo vaikai, kaip jie mokėsi mokyklose, ar visada buvo pripažinti, ar visi gimė genijais. Mes žinome, kad Aleksandras Puškinas, su kurio kūryba susipažįstame mokykloje, mokėsi Licėjuje Carskoje sielo, kur kartu mokėsi 30 berniukų iš kilmingų šeimų. Žinome, kad nuo vaikystės buvo judrus, linksmas vaikas, kurti eilėraštus pradėjo gana anksti, o kaip gi sekėsi su rimtais mokslais, nes jis buvo laikomas vienu protingiausių savo epochos žmonių.

Jo kūryba žinoma visiems, jo eilėraščius mokomės mintinai, romanus skaitome, o čia paradoksas - pats Puškinas mokytis nelabai mėgo. Jo asmenybė kaip ir bet kurio didžio žmogaus apgaubta įvairiausių mitų. Vienas iš jų sako, kad Aleksandras mokėsi licėjuje gerai, buvo mėgiamas dėstytojų ir kaip talentingas žmogus, buvo talentingas visur. Tačiau nagrinėjant jo gyvenimo aplinkybes galima rasti, kad mokymosi rezultatai tikrai nebuvo tokie puikūs, kaip gali iš pradžių atrodyti. Ir jo pažymiai, žiūrint pagal šiandieninę vertinimo sistemą rodo, kad būsimasis poetas mokėsi vos patenkinamai, o kai kurie dalykai buvo vertinami net nepatenkinamai. Nelabai malonus faktas apie žmogų, kurio kūrybą mokomės, ar ne tiesa? Mokytojai rašė savo dienynuose – nestropus, tinginys, lėti pasiekimai. Ypač poetui nesisekė matematika, piešimas taip pat nebuvo jo talentų sąrašė.

Vienas iš licėjaus logikos ir dorovės mokytojų profesorius Aleksandras Kunycinas apie poetą kalbėjo taip: „Pakankamai suprantamas, susimąstęs ir aštraus proto, bet labai jau nestropus, todėl mokymosi rezultatai nelabai geri, ypač logikos“. Kitas mokytojas Nikolajus Košanskis, kuris mokė lotynų ir rusų kalbų, apie Puškiną kalbėjo taip: „Daugiau turi supratimo, negu atminties, daugiau turi skonio, nei stropumo“, nors kalbėjo ir apie puikius jaunojo Puškino rusų kalbos pasiekimus.

Puškinas licėjuje su malonumu mokėsi to, kas jam patiko. Impulsyviam jaunuoliui nepatiko nuobodūs mokslai, bet visa, kas susiję su kūryba, jį žavėjo. Atrodo, kad be eilėraščių kūrimo jo niekas netraukė. Kartais jį išvydavo iš pamokų už tai, kad vietoj mokomo dalyko jis rašė eilėraščius

ir visai neklausė mokytojų. Jis su malonumu mokėsi prancūzų, rusų, lotynų kalbų, labai mėgo sportinius dalykus – fechtavimą, jodinėjimą, šokius. Įdomu tai, kad jam labai nepatiko vokiečių kalba, jis sakė, kad ji bjauri. Geografija, istorija, teise, kaligrafija ir piešimu Puškinas taip pat nesidomėjo, mokėsi nestropiai, tačiau iš piešimo buvo šiek tiek tokios naudos - jis padarys daugybę eskizų ir piešinių savo kuriamų eilėraščių iliustravimui. Nors mokytis jis nemėgo, tačiau labai aktyviai dalyvavo daugybėje licejuje leidžiamų literatūrinių žurnalų, kuriuos leido patys liceistai, veikloje: „Carskoje Sielo licejaus laikraščiai“, „Nepatyrusi plunksna“ ir kituose. Čia jis išspausdino savo pirmuosius literatūrinius bandymus.

Įdomu panagrinėti dienyną – sąrašė Aleksandras Puškinas buvo 26.

The image shows a handwritten diary page from Alexander Pushkin's school days. The page is a grid with 15 columns and 10 rows. The first column contains names in Cyrillic script, and the subsequent columns contain numbers. The names are: 18. Пушкин, 19. Кавалерия, 20. Пушкин, 21. Пушкин, 22. Пушкин, 23. Пушкин, 24. Пушкин, 25. Пушкин, 26. Пушкин, 27. Пушкин, 28. Пушкин, 29. Пушкин. The numbers in the grid are mostly 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100. The handwriting is in cursive and the paper is aged and yellowed.

Čia daug trejetų ir ketvertų, bet to meto vertinimo sistema buvo kitokia- už puikias žinias buvo rašomas vienetas, už geras - dvejetas, patenkinamas – trejetas, o šiaip sau - ketvertas. Ir pagaliau nulis buvo rašomas už visišką žinių neturėjimą, taip pat ir už blogą elgesį. Pagal šiandieninį vertinimą puikius vertinimus turėjo tik iš rusų poezijos, prancūzų kalbos retorikos. Ketvertų Aleksandras neturėjo, o trejetus gaudavo iš tikybos, teisės, politinės ekonomikos ir lotynų kalbos. O estetikos, istorijos, statistikos, stropumo ir elgesio – dvejetus. Tačiau visiškus nulius turėjo iš matematikos, fizikos, vokiečių kalbos retorikos, piešimo ir, kaip bebūtų keista, iš fechtavimosi, nors sportas jam visai patiko. Čia įdomu ne tik

vertinimai, bet ir to laiko dėstomi dalykai. Mokytojai rašydavo vertinimus ne tik pažymiu, bet ir žodžiu, pavyzdžiui, matematika- aštrus protas, bet daug tuščių žodžių, labai tingus, klasėje nekuklus, pasiekimai vidutiniški. Dorovės mokytojo pastaba tiesiog atspindi visą jo asmenybę – mažai pastovumo ir tvirtumo, daug kalba, aštraus proto, pastebimas geraširdiškumas, bet ūmus, gali būti įsiutęs ir lengvabūdis.

Kalbant apie Puškino pasiekimus licejuje neįmanoma nepaminėti egzamino, kur dalyvavo to laikmečio vienas žymiausių poetų G.Deržavinas. 1815 sausio 15 dieną įvyko iškilmingas keliamasis egzaminas (pirmo kurso mokiniai perėjo į antrąjį). Egzamine dalyvavo daug žinomų asmenų: profesoriai, mokslo veikėjai, valdininkai, kariškiai, dvasininkijos atstovai, sostinės aukštuomenė, liceistų tėvai. O pats garbingiausias svečias buvo poetas, valstybės veikėjas Gavriila Deržavinas. Liceistai turėjo parodyti savo rusų, prancūzų, lotynų kalbų, matematikos ir fizikos žinias. Aleksandras Puškinas perskaitė savo eilėraštį „Prisiminimai apie Carskoie sielo“. Eilėraštyje buvo kalbama apie 1812 metų karą su Napoleonu, paminėtas ir pats Deržavinas. Puškino pasirodymas taip sujaudino Deržaviną, kad jis norėjo apkabinti Aleksandrą, bet šis taip susijaudino, kad pabėgo po eilėraščio perskaitymo. O pats Deržavinas pasakė: „Palikit jį poetu“.

Dėka šio eilėraščio Puškinas tapo žinomas už licėjaus ribų, tai buvo pirmas kūrinys, pasirašytas pilnu vardu Aleksandras Puškinas, o Deržavino pasakyti žodžiai pranašiški.

Parengė Meda Rūdytė, Kauno Maironio universitetinė gimnazija 2c klasė